

Svensk författningssamling

Förordning om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)

SFS 2024:96

Publicerad
den 28 februari 2024

Utfärdad den 22 februari 2024

Regeringen föreskriver i fråga om socialtjänstförordningen (2001:937)
dels att 1 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 3, 5, 5 a, 11, 13–15, 19 och 20 §§, 4 kap. 1, 1 a och 3 c §§ och 8 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 1 b och 3 a §§, av följande lydelse.

1 kap.

1 § I denna förordning ges kompletterande föreskrifter till

- socialtjänstlagen (2001:453),
- lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, och
- lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

De uttryck och benämningar som används i förordningen har samma betydelse som i dessa lagar.

2 §¹ I förordningen finns bestämmelser om

- riksnormen och särskilda boendeformer för äldre (2 kap.),
- vad som avses med stödboende, skyddat boende, hem för vård eller boende och familjehem (3 kap. 1–2 §§),
- verksamheten vid stödboende, skyddat boende, hem för vård eller boende och familjehem (3 kap. 3–9 §§),
- inskrivning i och utskrivning från stödboende, skyddat boende och hem för vård eller boende (3 kap. 10–16 §§),
- hem som drivs av Statens institutionsstyrelse (3 kap. 17 och 18 §§),
- vissa tillsynsfrågor som gäller barn och unga (3 kap. 19 och 20 §§),
- tillståndspliktig verksamhet och verksamhet som står under Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn (4 kap.),
- vissa uppgifter för socialnämnden (5 kap.),
- avgifter vid vissa stöd- och hjälpinsatser samt vid vård av barn (6 kap.),
- sammanställningar av personuppgifter och gallring (7 kap.),
- erkännande av utländsk utbildning för utförande av vissa uppgifter (7 a kap.), och
- vissa bemyndiganden (8 kap.).

¹ Senaste lydelse 2015:995.

1 b § Med skyddat boende avses ett boende inom socialtjänsten som tillhandahåller platser för tillfällig heldygnsvistelse tillsammans med individanpassat stöd åt enskilda i behov av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp. Om ett sådant boende drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

3 §² Verksamheten vid stödboenden, skyddade boenden och hem för vård eller boende ska bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i boendet eller hemmet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet ska respekteras. De insatser som görs ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

3 a § Ett skyddat boende ska ha tillräcklig bemanning och tillräckliga skyddsanordningar för att kunna ge skydd mot hot, våld och andra övergrepp.

Om boendet tar emot barn ska det vara lämpligt för barn, oavsett ålder och kön, och det ska finnas personal med kunskaper om barns behov och rättigheter. Det ska dessutom finnas en särskilt utsedd person som har i uppgift att ge information till barnet, genomföra säkerhetsplanering för barnet, ansvara för kontakterna med socialtjänsten i fråga om barnet och följa upp barnets utveckling under tiden i det skyddade boendet.

5 §³ Vid varje stödboende, skyddat boende och hem för vård eller boende ska det finnas en person med lämplig utbildning som är föreståndare för verksamheten. Det ska också finnas sådan personal som i övrigt behövs för att bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

5 a §⁴ Föreståndaren vid ett skyddat boende eller vid ett hem för vård eller boende ansvarar för att det finns ordningsregler för de dagliga rutinerna på boendet eller hemmet. De ska syfta till att skapa trygghet och säkerhet för alla som vistas där.

Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av företrädare för de boende och följas upp regelbundet.

Ordningsreglerna ska vara tillgängliga och välkända för både boende och personal.

11 §⁵ Inskrivning i ett stödboende, i ett skyddat boende eller i ett annat hem för vård eller boende än ett sådant som bedrivs av Statens institutionsstyrelse, sker efter ansökan. Föreståndaren beslutar om inskrivning, om inte huvudmannen har bestämt annorlunda. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen ska denne meddela Inspektionen för vård och omsorg vad som gäller.

Vid inskrivningsbeslutet ska det särskilt kontrolleras att hemmet eller boendet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt.

² Senaste lydelse 2015:995.

³ Senaste lydelse 2015:995.

⁴ Senaste lydelse 2016:516.

⁵ Senaste lydelse 2015:995.

13 § Om det för den som ansökan avser finns ett beslut om omhändertagande eller om vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, ska en kopia av eller en annan underrättelse om det verkställbara beslutet lämnas in samtidigt med ansökan. Detsamma gäller beslut om skyddat boende eller en omedelbar sådan insats enligt lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

14 §⁶ När behovet av vård i hemmet eller boendet har upphört ska den som vårdas skrivas ut. Statens institutionsstyrelse beslutar om utskrivning från sådana hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453). I övriga fall beslutar föreståndaren om utskrivning, om inte huvudmannen har bestämt annorlunda. För den som vårdas enligt socialtjänstlagen ska utskrivning ske tidigare om den enskilde eller dennes vårdnadshavare begär det. Om den enskilde har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken och angelägenheten omfattas av förvaltarens uppdrag, ska utskrivning för den som vårdas enligt socialtjänstlagen ske tidigare om förvaltaren begär det.

Om den enskilde vårdas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får han eller hon skrivas ut bara om socialnämnden har begärt eller medgett det. Om Statens institutionsstyrelse enligt 11 § första stycket samma lag beslutar att den unge tillfälligtvis ska vistas på ett annat särskilt ungdomshem får dock han eller hon skrivas ut utan att socialnämnden har begärt eller medgett det. I lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall finns bestämmelser om utskrivning från vård med stöd av den lagen.

Om ett barn är placerat i ett skyddat boende med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, får han eller hon skrivas ut bara om socialnämnden har begärt eller medgett det. Om den vårdnadshavare som barnet är placerat tillsammans med begär det får dock barnet skrivas ut utan att socialnämnden har begärt eller medgett det.

Särskilda regler om fastställande av slutdag för verkställighet av sluten ungdomsvård finns i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.

15 §⁷ Föreståndaren vid ett stödboende, ett skyddat boende eller ett hem för vård eller boende ska, om en enskild vårdas med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, snarast underrätta socialnämnden om han eller hon bedömer att den enskilde som vårdas i hemmet eller boendet omöjliggör eller allvarligt försvårar meningsfulla vård- eller hjälpinsatser för sig själv eller andra som vistas där, eller om den enskilde behöver annan vård än den hemmet eller boendet kan erbjuda.

19 §⁸ Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn över stödboenden, skyddade boenden och hem för vård eller boende som tar emot barn eller unga ska omfatta regelbundna inspektioner. Inspektioner ska göras minst en gång per år. Inspektionen för vård och omsorg ska i anslutning till en inspektion samtala med de barn och unga som samtycker till det.

⁶ Senaste lydelse 2015:995.

⁷ Senaste lydelse 2016:516.

⁸ Senaste lydelse 2015:995.

I 13 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att de boendes samtycke krävs för tillträde till bostäder vid tillsyn.

SFS 2024:96

20 §⁹ Inspektionen för vård och omsorg ska ta fram information som riktar sig till barn och unga som stadigvarande vistas i familjehem, hem för vård eller boende, stödboenden eller sådana hem som avses i 6 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) och till deras vårdnadshavare. Informationen ska kunna distribueras på lämpligt sätt och innehålla uppgifter om

1. barns och ungas rättigheter,
2. inspektionens tillsyn,
3. barns och ungas möjligheter att kontakta inspektionen samt hur de når rätt person inom myndigheten, och
4. inspektionens möjligheter att samtala med barn utan att vårdnadshavaren har samtyckt till det eller är närvarande.

Inspektionen för vård och omsorg ska även ta fram sådan information till barn och unga som vistas i skyddat boende och till deras vårdnadshavare.

4 kap.

1 §¹⁰ En ansökan till Inspektionen för vård och omsorg om tillstånd som avses i 7 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) för att bedriva enskild verksamhet ska vara skriftlig och ange

1. vilken verksamhet som ska bedrivas,
2. vem som ska bedriva verksamheten,
3. hur verksamheten ska bedrivas och dess omfattning,
4. för vilka grupper verksamheten är avsedd,
5. hur verksamheten ska finansieras,
6. vem som ska förestå verksamheten, och
7. uppgifter om personalen samt dess utbildning och erfarenhet.

För en ansökan om tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen och som det hänvisas till i 7 kap. 1 § första stycket 2 samma lag gäller inte första stycket 4, 6 och 7.

Ritningar över verksamhetens lokaler samt uppgifter om hur brandskyddet är ordnat ska ges in samtidigt med ansökan. Detta gäller inte verksamhet enligt 7 kap. 1 § första stycket 5 och 6 socialtjänstlagen. För en ansökan om tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen och som det hänvisas till i 7 kap. 1 § första stycket 2 samma lag gäller inte kravet på att ritningar över verksamhetens lokaler ska ges in samtidigt med ansökan.

Vid en ansökan om tillstånd att bedriva verksamhet i form av stödboende eller skyddat boende ska även en förteckning över de lägenheter eller motsvarande som ska ingå i verksamheten ges in samtidigt med ansökan.

Om sökanden är ett bolag, en förening, en samfällighet eller en stiftelse ska sökanden också bifoga bolagsordningen eller stadgarna och uppge vem som har behörighet att företräda bolaget, föreningen, samfälligheten eller stiftelsen.

1 a §¹¹ En anmälan till Inspektionen för vård och omsorg enligt 7 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) ska vara skriftlig och ange

1. vem som bedriver verksamheten,
2. hur verksamheten bedrivs och dess omfattning,

⁹ Senaste lydelse 2015:995.

¹⁰ Senaste lydelse 2018:1935.

¹¹ Senaste lydelse 2018:1935.

3. för vilka grupper verksamheten är avsedd,
4. vem som förestår verksamheten, och
5. uppgifter om personalen samt dess utbildning och erfarenhet.

För en anmälan om att bedriva sådan verksamhet som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen och som det hänvisas till i 7 kap. 1 § första stycket 2 samma lag gäller inte första stycket 3–5.

Ritningar över verksamhetens lokaler samt uppgifter om hur brandskyddet är ordnat ska ges in samtidigt med anmälan. För en anmälan om att bedriva sådan verksamhet som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen och som det hänvisas till i 7 kap. 1 § första stycket 2 samma lag gäller inte kravet på att ritningar över verksamhetens lokaler ska ges in samtidigt med anmälan.

Vid en anmälan om att bedriva verksamhet i form av stödboende eller skyddat boende ska även en förteckning över de lägenheter eller motsvarande som ingår i verksamheten ges in samtidigt med anmälan.

3 c §¹² Inspektionen för vård och omsorg ska på begäran av Socialstyrelsen lämna ut uppgifter ur det register som förs enligt 3 a § om uppgifterna behövs hos Socialstyrelsen för kunskapsutveckling, statistikframställning, uppföljning, utvärdering eller epidemiologiska studier.

Första stycket gäller inte uppgifter om adresser till skyddade boenden och till hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende eller uppgifter om beteckning på fastigheter och tomträtt till fastigheter där sådana verksamheter bedrivs.

Socialstyrelsen har rätt att ta del av uppgifterna i det register som förs enligt 3 a § vid direktåtkomst enligt 3 b §.

8 kap.

5 §¹³ Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om verkställigheten av socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende samt föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden och mål om tillsyn som har inletts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

JAKOB FORSSMED

Cecilia Torstensson
(Socialdepartementet)

¹² Senaste lydelse 2013:184.

¹³ Senaste lydelse 2013:184.